Vlaams Parlement

863 (2015-2016) – Nr. 1
ingediend op 12 juli 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Herman De Croo en Joris Poschet

over de tussentijdse rapportage door het Vlaams Vredesinstituut over een Europese benchmark voor wapenexportcontrole in Vlaanderen

verzendcode: BUI

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Inleiding door Tomas Baum, directeur Vlaams Vredesinstituut, met reacties ... 4
2. Toelichting door Diederik Cops, onderzoeker Vlaams Vredesinstituut 4
   2.1. Enkele belangrijke afbakeningen 5
   2.2. Onderzoeksvragen 5
   2.3. Onderzoeksopzet met drie luiken 5
   2.4. Timing 6
   2.5. Verdere inhoud tussentijds rapport 6
3. Vragen en opmerkingen van de leden 7
4. Antwoorden van Tomas Baum 9

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed vond op 5 juli 2016 een gedachtewisseling plaats over de tussentijdse rapportage door het Vlaams Vredesinstituut over een Europese benchmark voor wapenexportcontrole in Vlaanderen. Namens het Vlaams Vredesinstituut werd aan die gedachtewisseling deelgenomen door directeur Tomas Baum en onderzoeker Diederik Cops.

1. Inleiding door Tomas Baum, directeur Vlaams Vredesinstituut, met reacties

Tomas Baum herinnert eraan dat aan het Vlaams Vredesinstituut werd gevraagd advies te verlenen over bestaande goede praktijken inzake de regelgeving en het vergunningsbeleid voor handel in militair materieel vanuit lidstaten van de EU (Europese Unie) en hiertoe voorafgaand een Europese benchmarkstudie voor wapenexportcontrole in Vlaanderen uit te voeren. De commissie stelde eind december 2016 als deadline voor het finale rapport voorop, maar vroeg tevens dat voor het zomerreces al een tussentijds rapport zou worden geleverd.

Met het oog op die tussentijdse rapportage werden twee documenten aan de leden bezorgd: de tussentijdse rapportage 'Europese benchmark voor wapenexportcontrole in Vlaanderen' en een bijlage met de matrix en landenstudies. De spreker vraagt om deze documenten vertrouwelijk te behandelen. Het gaat nog maar om een tussentijds rapport en het lijkt aangewezen de finale analyse publiek te maken.

De raad van bestuur van het Vlaams Vredesinstituut stelt voor om een bijkomende analyse van de regio Wallonië op te nemen in de analyses van de benchmarkstudie. Dit verandert evenwel het opzet en de timing van de opdracht die het Vlaams Parlement heeft gegeven. Dat kan met de onderzoekers worden opgenomen, indien het parlement kan instemmen met de wijziging van het voorstel en inzonderheid een uitstel van oplevering van het onderzoek en het bijhorende advies van de studie tot half maart 2017. Het staat de commissie uiteraard vrij om ook te beslissen om Wallonië achteraf in een aparte studie te bekijken.

Jan Van Esbroeck vindt het zinvol en interessant om de studie uit te breiden tot Wallonië. Meer informatie kan alleen maar helpen om goed gefundeerde beslissingen te nemen.

Herman De Croo wijst erop dat wapenhandel voor een deel ook nog steeds een federale bevoegdheid is, voor legeraankopen bijvoorbeeld. Als daarover wordt gerapporteerd, kunnen die rapporten misschien ook mee in rekening worden genomen, zodat er een vollediger overzicht is.

Tomas Baum merkt op dat er ook nog Brussel is. Als een uitbreiding wordt overwogen, gebeurt dat best tot België in zijn geheel, zodat er een volledig overzicht is.

Güler Turan, waarnemend voorzitter, besluit dat in de regeling van de werkzaamheden een beslissing kan worden genomen over een mogelijke uitbreiding en over het tijdschema.

2. Toelichting door Diederik Cops, onderzoeker Vlaams Vredesinstituut

Diederik Cops zegt dat hij via dit tussentijds verslag de stand van zaken zal schetsen van het gevraagde benchmarkonderzoek. Er zal worden aangegeven wat er tot nu toe binnen het kader van dit onderzoek al is gebeurd en wat er nog zal worden gedaan in de periode van nu tot eind december.

2.1. Enkele belangrijke afbakeningen

Een aantal belangrijke afbakeningen in het onderzoek zijn relevant om mee te nemen in de context van dit onderzoek en de bespreking ervan. Op het vlak van het onderzoeksopzet zijn de volgende afbakeningen gehanteerd:
- voor de transacties wordt er louter gefocust op uitvoer en overbrenging;
- binnen het brede concept van de strategische goederen wordt enkel militair materieel bekeken, niet de dual-useproducten;
- voor de wapencontrole wordt gefocust op nationale exportcontrolesystemen.

Daarnaast is er een selectie van lidstaten van de EU gebeurd, waarbij de commissie zelf reeds enkele belangrijke richtlijnen en aanbevelingen voor beschreef in de opdracht die zij heeft gegeven:
- buurlanden: Frankrijk, Nederland, Verenigd Koninkrijk en Duitsland;
- landen met een gelijkaardige defensie-industrie: Portugal, Hongarije en Zweden.

2.2. Onderzoeksvragen

In een eerste stap werd de opdracht vertaald naar een aantal concrete onderzoeksvragen. Ook op dit vlak had de commissie reeds enkele richtinggevende vragen geformuleerd die meegenomen werden.

Dit leidde tot zes onderzoeksvragen:
- hoe is het gemeenschappelijk standpunt 2008/944 geïmplementeerd in de nationale wetgeving en het nationaal beleid in de geselecteerde staten?
- hoe is richtlijn 2009/43 geïmplementeerd in de nationale wetgeving en het nationaal beleid?
- hoe wordt de nationale wetgeving in de praktijk toegepast in de geselecteerde EU-lidstaten?
- welke gelijkenissen en verschillen in wetgeving en beleid kunnen worden geïdentificeerd?
- welke beste praktijken voor het Vlaamse Gewest kunnen worden afgeleid uit deze landenstudies?
- hoe beoordelen Vlaamse stakeholders de wenselijkheid en haalbaarheid van deze beste praktijken in functie van de Vlaamse wetgeving en praktijk?

De eerste vier vragen zijn vooral beschrijvend, vragen vijf en zes zijn meer normatief en evaluatief van aard.

2.3. Onderzoeksopzet met drie luiken

Deze vragen vereisen verschillende onderzoeksmethodes om antwoorden te kunnen bekomen. Daarvoor werden drie onderzoeksluiken opgezet. Een eerste belangrijk luik zijn landenstudies, die in feite de basis vormen voor het antwoord op de eerste vier onderzoeksvragen. Die landenstudies worden opgesteld door externe experten, waarmee ook een seminarie/focusgroep werd opgezet, met het oog op een verdieping van de beschrijvingen. Voorts worden nog intern in het Vredesinstituut verdere analyses gepland en verdere interviews met nationale autoriteiten, om mogelijke specifieke vragen en onduidelijkheden zoveel mogelijk uit te klaren.

De uiteindelijke bedoeling van deze landenstudies is via een systematische vergelijking van de verschillende relevante aspecten te komen tot een globaal en gedetailleerd overzicht van de wijze waarop de wapenexportcontrole zowel op wetgevend als beleidsvlak in de verschillende landen op elkaar gelijkt dan wel van elkaar verschilt.

In een tweede onderzoeksluik worden vervolgens goede praktijken geïdentificeerd in de beschreven nationale systemen. Hiervoor wordt eerst een referentiekader ontwikkeld. Op basis van dit kader zal vervolgens een analyse worden gedaan van de systematische vergelijking om mogelijke goede praktijken in wapenexportcontrolewetgeving en -beleid te identificeren.

Het derde en laatste luik heeft te maken met de problemen en moeilijkheden bij benchmarkonderzoeken in het algemeen. Een moeilijkheid bij een internationaal benchmarkonderzoek is in de praktijk de vertaling van externe goede praktijken naar de eigen context: werkt een praktijk die het goed doet in een land ook in een ander land? Om de relevantie van de geïdentificeerde beste praktijken voor de specifieke Vlaamse context na te gaan, worden interviews en/of focusgroepen met relevante Vlaamse stakeholders gepland: de Dienst Controle Strategische Goederen, Agoria Vlaanderen en vertegenwoordigers van de defensiegerelateerde bedrijven en de Vlaamse vredesbeweging.

2.4. Timing

In de eerste helft van het jaar is vooral ingezet op de ontwikkeling van het onderzoeksproject en vervolgens vooral op de externe landenrapporten van de zeven geselecteerde landen. Deze zijn midden juni in een definitieve vorm aangeleverd.

In juli en augustus staat dan de concrete systematische vergelijking en de identificatie van goede praktijken gepland. Ook worden nog bijkomende interviews gepland met nationale autoriteiten om eventuele onduidelijkheden te verklaren.

September-oktober is dan de periode waarin het derde onderzoeksluik zal worden uitgevoerd. Dit geeft dan de tijd om in november het adviestraject met de raad van bestuur van het Vlaams Vredesinstituut te starten om vervolgens in december zowel het finale eindrapport als het advies aan deze commissie voor te leggen.

2.5. Verdere inhoud tussentijds rapport

Momenteel heeft het Vredesinstituut dus de verschillende externe landenstudies in hun finale vorm ontvangen en is het bezig zijn met de systematische vergelijking van de verschillende systemen en met de voorbereidingen voor de identificatie van goede praktijken via de ontwikkeling van een referentiekader. Omdat het voor die twee elementen niet mogelijk was volledig afgewerkte teksten af te ronden, beperkt het voorliggende verslag zich tot de volgende drie aspecten: een beschrijving van de Europese en Vlaamse context, de ontwikkeling van de comparatieve matrix als leeswijzer en de landenstudies.

Schets van de Europese en Vlaamse context

In dit tussentijds verslag wordt zowel het Europese als het Vlaamse kader voor het domein van wapenexportcontrole beschreven. Het Europese is relevant omdat dat juridisch bindend is voor Vlaanderen. Het vormt ook de insteek van dit onderzoek en van de opdracht zoals door de commissie geformuleerd. Het Vlaamse kader is uiteraard relevant, als het kader waarmee de buitenlandse praktijken vergeleken moeten worden. Dat werd nogmaals uitgebreid toegelicht, ook omdat dit kader een belangrijk aanknopingspunt vormde voor de vergelijking met de andere landen.

Beide niveaus, het Europese en het Vlaamse, vormen daarom ook een belangrijke inspiratiebron voor de ontwikkeling van de comparatieve matrix, die

een centrale plaats in dit onderzoek inneemt. Deze matrix was en is van groot belang omdat het de best mogelijke garantie biedt dat de externe onderzoekers de relevante thema's behandelen, maar ook omdat het leidt tot een homogene structuur in de landenstudies, waardoor ook de systematische vergelijking van de verschillende landen efficiënt kan gebeuren. In die zin kan die matrix ook als een leeswijzer fungeren voor wie reeds aan de slag wil met de landenstudies en een zicht wil krijgen op hoe bepaalde aspecten geregeld zijn in deze zeven landen. Hiervoor kunnen de verschillende landenstudies, die als bijlage bij het rapport zijn toegevoegd, aan de hand van deze matrix ontsloten worden.

Tot slot geeft de spreker nog enkele belangrijke aandachtspunten aan bij de interpretatie en het lezen van deze landenstudies. De landenstudies in de huidige vorm kunnen een antwoord bieden op vragen naar de concrete implementatie van de relevante Europese regelgevende initiatieven. Vragen naar het waarom van bepaalde keuzes en de mate waarin deze keuzes in de praktijk ook effectief werken, blijven voorlopig echter onbeantwoord. Daarvoor zal nog verder moeten worden afgetoetst met de nationale autoriteiten.

In het algemeen blijft de nodige voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van de landenstudies vanwege de hoge complexiteit van de materie en onvermijdelijke confidentialiteit, waardoor bepaalde aspecten en vragen onbeantwoord zullen blijven.

De spreker besluit dat deze stand van zaken zal toelaten om, zoals gevraagd, eind december zowel een finaal eindrapport als een advies door de raad van bestuur aan deze commissie te bezorgen.

3. Vragen en opmerkingen van de leden

Güler Turan bedankt het Vlaams Vredesinstituut voor het reeds geleverde werk. Op vrij korte termijn is er heel wat werk verzet en er is al een heel concreet zicht op hoe die benchmark er uiteindelijk zal uitzien. Zij heeft begrip voor de vraag van het Vredesinstituut om de bezorgde documenten vertrouwelijk te behandelen en zal zich daaraan houden. Ze kijkt alvast uit naar de derde fase waar teruggekoppeld zal worden naar de stakeholders over de gedistilleerde best practices.

In de beschrijving van de Vlaamse context staan de problemen waarover hier de afgelopen maanden werd gediscussieerd: de catch-allclausule, de kennis van het eindgebruik en de transparantie. Vooral de controle op het eindgebruik baart sp.a zorgen. Hopelijk zal de benchmark kennis opleveren om deze problemen op te lossen.

Het lid besluit met enkele punctuele vragen. In welke mate worden de externe onderzoekers verder betrokken bij de verdere fases? Fase 3 houdt een terugkoppeling in van de best practices naar de stakeholders. Heeft het Vredesinstituut al een zicht op wie dit zullen zijn? Wordt hier breder gekeken dan enkel de Vlaamse industrie? De benchmark zal worden afgerond in september-oktober 2016. Het heeft niet veel zin om te stemmen over een decreetswijziging als de benchmark nog niet afgerond is. De vraag is dan ook of de benchmark er tijdig zal zijn, voor het decreet gewijzigd zal worden. Of is de minister-president bereid te wachten tot de benchmark af is?

Wouter Vanbesien bedankt het Vlaams Vredesinstituut voor de informatie die werd bezorgd. Een grondige gedachtewisseling daarover is op dit moment moeilijk. Het gaat maar om een tussentijdse stand van zaken en er wordt op vertrouwelijkheid aangedrongen, wat een debat in een openbare vergadering

bemoeilijkt. Bovendien werd er zeer veel informatie bezorgd, die de spreker nog niet allemaal in detail heeft kunnen bekijken.

Hoe determinerend is de Europese regelgeving voor wat een lidstaat kan doen? De minister-president laat alvast verstaan dat hij zich moet houden aan de Europese krijtlijnen en zelf niet veel beweegruimte heeft. Zelf is de spreker van oordeel dat de Europese regelgeving ook enige vrijheid laat om strenger en ambitieuzer op te treden vanuit een vredesperspectief als het gaat over de regulering van wapenhandel.

Het Vredesinsituut heeft bij herhaling al vrij duidelijk gesteld dat er een probleem is met het eindgebruik dat vaak niet gekend is. Volgens de minister-president is er, vanwege de Europese regelgeving, echter geen weg terug. Het is dan ook interessant om een zicht te krijgen op wat er in andere landen gebeurt en in hoeverre men daar wel mogelijkheden ziet. Maar aangezien het onderzoek nog niet is afgerond, valt hierop nu allicht nog niet te antwoorden.

Ook *Jan Van Esbroeck* dankt het Vlaams Vredesinstituut voor de tussentijdse rapportage. Op basis van de voorgelegde informatie ziet het er alvast veelbelovend uit en zal hier ongetwijfeld gebruik van kunnen worden gemaakt. Hij is het ermee dat er puur inhoudelijk best niet te veel over wordt gezegd in deze openbare zitting. Het is inderdaad zo dat de resultaten van deze benchmark zeer belangrijk zullen zijn bij het vormen of herzien van meningen over het Wapenhandeldecreet en een eventuele herziening ervan.

Het was ook de bedoeling van de commissie om alle informatie te vergaren, zowel de evaluatie van de Vlaamse Regering als de informatie die aan het Vredesinstituut werd gevraagd, in casu een Europese benchmark en een algemeen verslag over wat Vlaanderen doet met zijn Wapenhandeldecreet. In dat opzicht is het inderdaad de vraag wanneer dit allemaal kan worden samengebracht. Misschien is het ook mogelijk om zinvolle aanpassingen aan het decreet nu al te doen en op een later tijdstip desgevallend nog bijsturingen te doen, als dat op basis van aanvullende informatie aangewezen lijkt.

Ward Kennes zegt hierop dat eerder al werd gekozen voor een globale aanpak, wat impliceert dat intussen geen afzonderlijke initiatieven worden behandeld. Het werd raadzaam geacht de evaluatie af te wachten. Om als commissie de eigen regelgeving te kunnen evalueren in de Europese context, werd aan het Vredesinstituut een benchmarkstudie gevraagd. De bedoeling is na te gaan of uit de praktijk elders lering kan worden getrokken ter verbetering van de eigen regelgeving.

De elementen die de CD&V-fractie ook in het kader van de evaluatie van het decreet belicht wil zien, zijn onder meer de catch-allclausule, de doorvoer, de controle op het eindgebruik, de handhaving, transparantie, verplichtingen voor wapenhandelaren en indicatieve doorlooptijden. Zal dat allemaal terug te vinden zijn in de comparatieve matrix? Er zijn zeven landen geselecteerd en het is goed dat nu al duidelijk is waarop die keuze is gebaseerd, maar zullen de elementen die belangrijk zijn voor de evaluatie, terug te vinden zijn in die landen? De commissie moet aan de slag kunnen gaan met de resultaten; het heeft geen zin het Vredesinstituut aan het werk te zetten louter voor een intellectuele oefening.

Hoe relevant de spreker ook de situatie in Wallonië vindt, als dat tot gevolg heeft dat alles drie maanden opschuift, dan moet daar toch grondig over worden nagedacht. Er werd immers al betreurd dat de evaluatie van het Wapenhandeldecreet niet voor het zomerreces wordt voorgelegd, zoals eerder aangekondigd. Als nu echter wordt beslist om de timing voor de benchmark met drie maanden te verlengen, dan moet toch worden nagedacht over waar de prioriteit ligt bij de

keuzes. Het gevaar bestaat dat de commissie afhankelijk van de informatie die haar bereikt, gaat afwijken van het eerder vastgelegde tijdschema.

Het lid dankt het Vredesinstituut in elk geval voor het tussentijdse verslag. Ook hij verwacht dat deze studie een grote hulp zal zijn bij het maken van keuzes.

Wouter Vanbesien vindt het belangrijk dat met dit dossier kan worden doorgewerkt. Het is al geruime tijd duidelijk waar de problemen zitten, al worden die door sommigen ontkend. De aangekondigde decreetsevaluatie moet aan de commissie bezorgd worden en het komt haar dan toe om te beslissen wat er gebeurt met de verschillende elementen die voorhanden zijn. Door de Vlaamse Regering is al bij herhaling een evaluatie aangekondigd, maar die is er nog altijd niet en dat maakt de spreker wat ongeduldig. De regering moet haar werk doen en hiermee naar het parlement komen.

Herman De Croo vraagt zich af of zaken als de productie, dual use, de aanvraagprocedure, het eindgebruik en de on hold wel vergelijkbaar zijn als concept in de landen die onder de loep worden genomen. Als dat niet zo is, heeft een benchmark weinig nut. Bestaan er internationale definities, zodat bijvoorbeeld onder dual use hetzelfde wordt begrepen in Frankrijk als in Nederland en hier? Als die methodologische vraag niet beantwoord is, heeft een benchmarkstudie weinig zin.

De spreker vraagt voorts of het mogelijk is om een studie over de diverse Belgische geledingen los te koppelen en daarover een apart rapport voor te leggen, zodat de timing voor het geheel niet opschuift tot maart 2017.

4. Antwoorden van Tomas Baum

Tomas Baum antwoordt dat de benchmarkstudie over wetgeving en over beleid gaat. In de matrix worden de vermelde aspecten inderdaad mee opgenomen. In de aanhef van de bijlage met de landenstudies wordt in het Engels voor de onderzoekers de matrix toegelicht, zodat het onderzoek relevant is voor de Vlaamse context. De vergelijkbaarheid is wel gegarandeerd. Er is een Europese wetgeving zowel voor export binnen als buiten de EU en dus een gedeelde basis. De context van een land kan inderdaad niet worden vergeleken. Het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld heeft een koloniale geschiedenis met een gigantisch militair apparaat. Frankrijk heeft dat ook, België en Vlaanderen echter niet. In die context zullen er altijd vertaalproblemen blijven, maar die zullen ook duidelijk blijken uit de praktijk. Zuiver formeel, als het gaat over concepten, is er alvast geen probleem. De vergelijkbaarheid gaat zelfs nog verder, omdat veel Europese regels ook gebaseerd zijn op internationale afspraken, zoals bijvoorbeeld het Wassenaar Arrangement.

De spreker onderstreept voorts dat hij in de tien jaar dat hij actief is bij het Vredesinstituut altijd respect heeft opgebracht voor het primaat van de politiek. Hij wil dat ook zo houden. Het komt aan het parlement toe om te beslissen over de timing en over de aanpak van de decreetsevaluatie.

Het pragmatische voorstel van Herman De Croo is een mogelijkheid. Het komt aan de commissie toe om te beslissen. Welke keuze er ook wordt gemaakt, het Vlaams Vredesinstituut zal zijn best doen om degelijk werk te leveren. Het Vredesinstituut heeft overigens al diverse adviezen uitgebracht. Er kan nog altijd een bijkomend advies gevraagd worden over deelaspecten en op grond van artikel 6 van haar oprichtingsdecreet verstrekt het Vredesinstituut binnen een termijn van dertig dagen advies.

Wat de selectie van de Vlaamse stakeholders betreft, is er een evidente lijst van mensen die moeten worden geconsulteerd. Het zal een agendakwestie zijn om die samen te kunnen brengen en er moet worden gehoopt dat ze allemaal vrijuit zullen kunnen spreken. Het gaat om een vrij beperkte groep en het feit dat de opdracht voor de studie uitgaat van het Vlaams Parlement helpt alvast om ze over de streep te trekken. Representativiteit zal er hoe dan ook zijn, niemand zal achteraf kunnen zeggen dat hij de kans niet heeft gekregen om gehoord te worden.

In antwoord op de vraag naar hoe determinerend de EU is, zegt de spreker dat meteen na richtlijn 2009/43 een conferentie werd opgezet met een breed gamma van Europese stakeholders. Daar is een conferentierapport van gepubliceerd, met als titel 'De Europese defensiemarkt: een kwestie van efficiëntie en verantwoordelijkheid'. De inleiding van dat rapport schetst zeer goed het Europese probleem met enerzijds een Commissie die marktharmoniserend wil denken en anderzijds lidstaten die nog altijd op de rem blijven staan als het over veiligheid gaat.

De assumptie van een geharmoniseerd Europees wapenexportbeleid is niet houdbaar. Tomas Baum verwijst hierbij naar eerder onderzoek van het Vredesinstituut. Het rapport 'Business as usual' van 2014 was een Engelstalige opvolger van een Nederlandstalig rapport over de Arabische lente en was een evaluatie van het Europese beleid in reactie op de Arabische lente. Verschillende lidstaten bleken in hun exportcontrolebeleid op verschillende manieren gereageerd te hebben op de gebeurtenissen.

Tot slot meldt de spreker nog dat er van het benchmarkrapport ook een Engelse vertaling zal komen. Deze informatie is immers nergens in Europa beschikbaar en zal zeker ook elders van nut kunnen zijn. Bovendien komt dit ten goede aan de zichtbaarheid van het Vlaams Vredesinstituut en het Vlaams Parlement.

Güler TURAN,
waarnemend voorzitter

Herman DE CROO
Joris POSCHET,
verslaggevers